

⁴ Бібліотечна Україна в цифрах: Стат. зб. (1996–1997 рр.) / НПБ України. – К., 1998. – С. 28; Там само. – Стат. зб. (1998–1999 рр.). – С. 23.

⁵ Бібліотечна Україна в цифрах: Стат. зб. (1996–1997 рр.). – С. 28.

⁶ Зворський С. До корпусу бібліотекарів – дбайливе і поважне ставлення держави! // Бібл. планета. – 1999. – С. 15.

⁷ Бібліотечна Україна в цифрах: Стат. зб. (1999–2000 рр.). – К., 2001. – С. 23, 26; Бібліотечна Україна в цифрах: Стат. зб. (1998–1999 рр.) – К., 2000. – С. 23.

⁸ Поточний архів ДАКККіМ. – Звіт про чисельність, склад та рух працівників, які займають посади керівників і спеціалістів (станом на 01.01.2001 р.). – Арк. 14.

⁹ Поточний архів НПБ України. – Основні показники роботи бібліотек системи Міністерства культури України за 1991 рік. – Арк. 2; Бібліотечна Україна в цифрах (1999–2000 рр.). – К., 2001. – С. 6.

¹⁰ Офіційний вісник України. – 1997. – Число 10. – С. 17.

¹¹ Хозей Г. Реквієм сільській бібліотеці // Сільські вісті. – 1997. – 24 квітня.

¹² Кулик Н. Правові механізми соціокультурних процесів в Україні (1991–1998) // Бібл. планета. – 1999. – № 2. – С. 37.

¹³ Офіційний вісник України. – 1997. – Число 22. – С. 67.

¹⁴ Поточний архів НПБ України. – Аналіз стану бібліотечного обслуговування населення сільських районів Запорізької області. – 1999. – С. 2; Там само. – Сільський бібліотекар Тернопільщини у дзеркалі часу (підсумки соц. дослідження). –

2001. – С. 5; Сенченко М. Обмін досвідом (бібліотеки Київської і Черкаської областей) // Вісник Кн. палати. – 2001. – № 6. – С. 4.

¹⁵ Бібліотечна Україна в цифрах: Стат. зб. (1999–2000 рр.). – К., 2001. – С. 23.

¹⁶ Поточний архів ДАКККіМ. – Звіт про чисельність, склад та рух працівників... – С. 14.

¹⁷ Навродська С. Фаховий портрет бібліотечного спеціаліста України // Український бібліотекар: минуле, сучасне, майбутнє: Матеріали наук. конф. – К., 2000. – С. 10.

¹⁸ Про внутрішнє і зовнішнє становище України у 2000 році: Послання Президента України до Верховної Ради України. – К., 2001. – С. 348.

¹⁹ Всеукраїнські збори працівників культури (23 березня 2000 р., Київ). – К., 2000. – С. 55.

²⁰ Поточний архів ДАКККіМ. – Звіт про чисельність, склад та рух працівників... – С. 14.

²¹ Про внутрішнє і зовнішнє становище України у 2000 році: Послання Президента України до Верховної Ради України... – С. 350.

²² Там само. – С. 68.

²³ Из Декрета Совнаркома об оплате труда служащих и работающих в советских учреждениях // В. И. Ленин и библиотечное дело. – Изд. 3-е / ГБЛ. – М., 1987. – С. 388–389.

²⁴ Матрусова Т. Н. Трудовая мотивация и система материального стимулирования в японских фирмах // Труд за рубежом. – 2000. – С. 3–38.

30 вересня – Всеукраїнський день бібліотек

Гончарська книгозбірня України

Художня кераміка України, одне з найяскравіших явищ у народному слов'янському мистецтві XIX–XX ст., не має собі рівних серед європейських народів. Вивчати, зберігати і пропагувати це мистецтво і покликані музеї.

З цією метою у 1986 р. було засновано на Полтавщині Музей гончарства, на базі якого через три роки став створюватися Державний музей-заповідник українського гончарства в Опішному (нині – Національний).

За короткий час музей став яскравою художньою скарбницею України. Різноманітне зібрання мистецьких творів, широка наукова та популяризаторська діяльність зробили його центром керамології, важливим осередком культурного життя в Україні та за її межами.

Невід'ємною від історії музею є й історія Гончарської книгозбірні України – республіканської спеціалізованої бібліотеки, науково-дослідного інформаційного центру Державного (Національного) музею-заповідника українського гончарства в Опішному.

Комплектувати її допомагали свого часу бібліотеки: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Національна парламентська, Державна історична, Львівська наукова імені В. Стефаника, Харківська наукова імені В. Короленка, Херсонська наукова імені М. Горького, Зіньківська центральна районна, Опішнянська для дорослих та дітей, а також бібліотеки Росії: Державна історична, Державна публічна імені М. Салтикова-Щедріна, БАН та інші.

Паралельно з формуванням фондів створювався довідково-бібліографічний апарат, запроваджена алфавітно-систематична розстановка літератури, за якою бібліотека працює і в даний час.

Унікальна тематична картотека «Гончарство», що містить

бібліографічні записи на статті з книг, збірників, журналів, брошур, газет, складається з двох частин:

1. Гончарство України – узагальнюючі праці; археологічна кераміка (до 1600 р.); кераміка середньовіччя (1600–1800 рр.); кераміка XIX – першої третини XX ст. (1800–1930 рр.); кераміка новітнього часу (1930–1980 рр.); кераміка сучасності (1980 р. і донині); виставки кераміки; гончарські осередки України (Опішне, Васильків, Косів, Коболчин, Бубнівка та ін.).
2. Гончарство інших країн.

За своє коротке існування книгозбірня три рази переїжджала. Спочатку вона розміщувалася в окремій кімнаті, виділеній заводом «Художня кераміка». У 1990 р. Опішнянською селищною радою їй було передано напівзруйноване приміщення, яке було відбудовано працівниками музею. 20 листопада 1992 р. відбулося відкриття спеціалізованої бібліотеки з проблем гончарства. Нове приміщення музею збудоване в 1995 р. Це створило можливості для піднесення ролі книги і бібліотеки в духовному і культурному житті селища, району і області. Книгозбірня сучасно оснащена, має книгозховище, просторий читальний зал.

Свої головні завдання книгозбірня вбачає в популяризації книг із гончарства і керамології, періодичних видань, інших матеріалів, що сприяють відродженню історичної самосвідомості, традицій українського народу, національної культури, розбудові української державності, розкриттю скарбниць світової культури, досягнень науки, техніки, виробництва.

(Закінчення див. на с. 49)

- раїни (далі – ЦДАОВУ), ф. 166, оп. 9, спр. 625, арк. 121.
- ³⁵ Там само, спр. 652, арк. 121 зв.
- ³⁶ Там само, спр. 222921, арк. 1.
- ³⁷ Там само, спр. 222921, арк. 1.
- ³⁸ Там само, спр. 22922, арк. 2.
- ³⁹ Там само, спр. 24044, арк. 1.
- ⁴⁰ Зайцев Д. Методика краєзнавчої роботи // Краєзнавство. – 1928. – № 5. – С. 2–4.
- ⁴¹ ЦДАОВУ, ф. 166, оп. 6, спр. 8594.
- ⁴² Шлях освіти. – 1929. – № 5–6. – С. 205.
- ⁴³ ІР НБУВ, ф. X, спр. 12203, арк. 5.
- ⁴⁴ Центральний державний історичний архів у Києві (далі – ЦДІАК), ф. 1235, оп. 1, спр. 1018, арк. 11.
- ⁴⁵ Там само, арк. 16.
- ⁴⁶ Науковий архів Інституту історії України НАНУ, оп. 4, спр. 170, № 7, арк. 20.
- ⁴⁷ ІР НБУВ, ф. X, № 12298–12314, арк. 19.
- ⁴⁸ ІР НБУВ, ф. X, спр. 18628, арк. 2.

- ⁴⁹ ЦДІАК, ф. 1235, оп. 1, спр. 87, арк. 42.
- ⁵⁰ ІР НБУВ, ф. X, спр. 15345–15394.
- ⁵¹ Там само, арк. 9.
- ⁵² Грушевська К. Дума про пригоду на морі поповича. Причинок до дослідження звичаїв, зв'язаних з подорожуванням // Первісне громадянство. – 1926. – Вип. 1/2. – С. 1–35.
- ⁵³ Грушевська К. М. На бічних стежках кобзарського епосу («Дума про Чабана» – причинок до питання про пародії на кобзарські думи) // Первісне громадянство. – 1929. – Вип. 2. – С. 13.
- ⁵⁴ ЦДІАК, ф. 1235, оп. 1, спр. 936, арк. 6 зв. – 16.
- ⁵⁵ Лобода А. [Рецензія] // Етнографічний вісник. – 1926. – Кн. 3. – С. 173. – Рец. на: Первісне громадянство та його пережитки на Україні. – Вип. 1–2. – Київ, 1926.
- ⁵⁶ ЦДІАК, ф. 1235, оп. 1, спр. 1021, арк. 12.
- ⁵⁷ ЦДІАК, ф. 1235, оп. 1, спр. 1031, арк. 5.
- ⁵⁸ Відділ рукописів ІМФЕ, ф. 1–4/205.

Гончарська книгозбірня України

(Початок див. на с. 23)

На сьогодні Гончарська книгозбірня України має найбільшу в Україні колекцію літератури з українського та світового гончарства. Її фонди перевищують 94 тис. од. зб. Щорічно вони поповнюються на 1–1,5 тис. примірників. Література купується, дарується авторами, науковими установами, надходить через книгообмін. Комплектується періодичними «гончарськими» виданнями Росії, США, Великобританії, Франції, Німеччини, Іспанії, Португалії, Італії, Греції, Австралії.

У бібліотеці багата колекція літератури з історії, археології, мистецтва, традиційних ремесел та промислів, музеєзнавства.

Представлені тут також твори з питань філософії та економіки, держави і права, релігії, літературознавства, публіцистика. Значну частину складає художня література: твори класиків світової літератури, українських письменників, майстрів слова зарубіжних країн, мемуарні видання. Понад 1000 томів довідкової літератури зібрано у фонді Книгозбірні. До послуг читачів – БСЭ, МСЭ, УРЕ, Українська загальна енциклопедія (за ред. Кубійовича), Русская Энциклопедия, Советская Историческая Энциклопедия, Детская Энциклопедия, Краткая Литературная Энциклопедия, Энциклопедия Брокгауза и Ефрона, Театральна, Філософська, Географічна, Технічна, Хімічна, Економічна, Енциклопедія Українознавства, Енциклопедія Сучасної України, Енциклопедія етнокulturознавства.

У книгозбірні є велика кількість довідників, колекція українських, російських та іноземних словників, частина літератури – іноземними мовами.

Книгозбірня має унікальні дореволюційні видання, серед яких: «Живая старина», «Киевская старина», «Университетские известия», «Записки императорской Академии наук», «Известия Императорской археологической комиссии», «Известия Императорского Русского географического общества», «Известия Общества преподавателей графических искусств», «Етнографічний збірник», «Етнографическое обозрение», «Хроніка Наукового товариства ім. Т. Шевченка» тощо.

Першоджерелами для минулого нашого краю є документи Полтавського губернського земства, звіти повітових земств.

У фонди періодичних видань щорічно надходять газети та журнали, більша частина яких є спеціалізованими. Значний інтерес для фахівців представляють зарубіжні журнали: «Стекло и керамика», «Огнеупоры и техническая керамика» (Росія); «Ceramic art and crafts», «Ceramic Monthly» (США); «Ceramic Review», «Studio Pottery» (Великобританія); «Ceramique et du verre», «La ceramique moderne» (Франція); «Faenza» (Італія); «Keramik Magazin» (Німеччина); «Keramika» (Нідерланди); «Pottery in Australia» (Австралія) та інші.

Гордістю книгозбірні є особисті бібліотечки унікальних книг відомих мистецтвознавців, народних майстрів-гончарів, учених, дослідників гончарства, етнографів – Юрія Лашука, Василя Гудака, Олександра Тищенка, Лідії Орел, Олександра Пошивайла, Петра Ротача, Олександри Селюченко, Трохима Демченка.

Свої книги подарували М. Вінграновський, В. Качкан, Т. Косміна, В. Наулко, А. Пономарьов, В. Приймак, О. Супруненко, М. Ткач, Р. Забашта, Р. Шмагало та інші.

Книгозбірню відвідують діячі науки, культури, мистецтва, співробітники музею, викладачі вузів, учителі, студенти, учні.

Мета книгозбірні – здійснювати бібліотечно-бібліографічне забезпечення інформаційних потреб усіх шанувальників народної культури.

Одним з найважливіших завдань книгозбірні є підготовка і видання фундаментального Національного наукового щорічника «Бібліографія українського гончарства», який охоплює анотації публікацій про українське гончарство, кераміку, керамологію за минулий рік. (Вже побачили світ «Бібліографія українського гончарства. 1999» та «Бібліографія українського гончарства. 2000»).

Матеріально-технічне оснащення забезпечує доволі високий рівень організаційної діяльності книгозбірні, сприяє оперативному обслуговуванню читачів, полегшуючи працю бібліотекарів. Це внутрішній телефонний зв'язок, факс, телевізійні установки, засоби звукової та візуальної інформації, сучасні технічні засоби копіювання.

З 1994 р. комп'ютеризуються бібліотечно-бібліографічні процеси, що підвищує оперативність обслуговування читачів, можливість обміну інформацією з автоматизованими бібліотеками. Центральним напрямом автоматизації книгозбірні є створення електронного каталогу публікацій із найрізноманітніших питань гончарства. Забезпечуючи збереження й активне використання знань, накопичених у процесі еволюції людства, Гончарська книгозбірня України виступає науково-дослідним та інформаційним центром з проблем українського та світового гончарства, сприяє підвищенню інтелектуального і морального потенціалу суспільства, гуманізації всіх соціальних процесів, формуванню наукового світогляду і підвищенню культурного рівня кожної окремої людини.

*Оксана Андрушенко,
бібліотекар I категорії
Гончарської книгозбірні України*